

Kuuden suurimman kaupungin kehitysvammahuollon ja vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja kustannusten vertailu 2016

VD/9153/00.01.02.01/2016

ML-L/TJ

Suomen viisi suurinta kaupunkia Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku ja Tampere ovat vertailleet kehitys-vammahuollon sekä vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia vuodesta 1998 saakka. Oulu tuli mukaan vertailutyöhön vuonna 2005.

Kuusikon kunnissa kehitysvammahuollon asiakkuus perustuu ensisijaisesti kehitysvammalakiin. Palveluja tuotetaan kehitysvammaisille henkilöille myös ensisijaisten lakien kuten sosiaalihuoltolain ja päivähoitolain perusteella. Vuonna 2016 Vantaalla oli kehitysvammaisia henkilöitä 887, mikä oli 0,4 % kaikista vantaalaisista. Kehitysvammaisista henkilöistä 57,6 % oli 18–49-vuotiaita.

Vantaalla kehitysvammahuollon nettokokonaiskustannukset (defl) kasvoivat 5,2 % vuodesta 2015 ja olivat vuonna 2016 30,5 miljoonaa euroa. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (defl) asiakasta kohden kasvoivat 2,7 prosenttia, ja olivat 34 395. Kuusikon keskimääräinen asiakaskohtainen kustannus oli 35 108. Viidessä viime vuodessa Vantaan kehitysvammahuollon deflatoidut nettokoko-naiskustannukset ovat kasvaneet 12,8 prosenttia, mikä on Tampereen jälkeen Kuusikko-kunnista vähiten (Kuusikko 17,9 %).

Valtioneuvosto on tehnyt 2010 periaatepäätöksen ohjelmasta kehitysvammaisten asumisen ja siihen liittyvien palvelujen järjestämiseksi ja linjasi, että kehitysvammahuollon laitospalvelut käytännössä lakkautetaan vuoteen 2020 mennessä. Vuoden 2016 lopussa vantaalaisista kehitysvammaisista enää 14 oli pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Kuusikko-kunnissa ovat myös kasvaneet asumispalvelujen ja työ- ja päivätoimintakeskusten käyttöpäivät, mikä osaltaan kuvastaa laitoshoidon purun vaikutuksia.

Vantaalla kehitysvammaisten asumispalvelujen kustannukset ovat 61,7 % kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista. Osuus on Oulun jälkeen Kuusikko-kuntien suurin. Laitoshoidon osuus kokonaiskustannuksista oli 7,9 %, mikä on Kuusikko-kuntien matalin.

Kehitysvammaisten henkilöiden uusien asumispalveluiden tarve on vuosittain 10–15 asumispalvelu-paikkaa. Tarve johtuu sekä aikaisempaa nuorempina lapsuuden kodista muutoilla, että kehitysvammaisten eliniän pidentymällä. Mahdollisimman monelle järjestetään asuminen omassa asunnossa riittävän tuen turvin, mutta myös asumiskeskittymiin on tarve tulevaisuudessakin. Asumiskeskittymissä avun ja tuen tarve mahdollistetaan ympärivuorokautista erityishuoltoa tarvitseville kehitysvammaisille henkilöille.

Vammaispalvelulain mukaiset palvelut -kuusikko

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia käytti Kuusikon kaupungeissa keskimäärin 2,0 % kunnan väestöstä vuonna 2016. Vantaalla vammaispalvelulain mukaisen päätöksen saaneita asiakkaita oli 4 728 henkeä (-3,6 % verrattuna vuoteen 2015).

Vantaalla vammaispalvelulain mukaan myönnettyjen palvelujen ja taloudellisten tukitoimien nettokokonaiskustannukset vuonna 2016 olivat 21,3 miljoonaa euroa. Kokonaiskustannukset asiakasta kohden olivat 4 510 euroa, mikä on vähemmän kuin Helsingissä, Espoossa ja Oulussa. Verrattuna vuoteen 2015 asiakaskohtaiset kustannukset (defl) laskivat Vantaalla -1,2 %, kun Kuusikko-kuntien kustannukset (defl) kasvoivat keskimäärin 2,2 %.

Vantaalla VpL:n kuljetuspalvelujen osuus kustannuksista oli lähes puolet, 42,0 %. Kuusikon tasolla kuljetuspalvelujen osuus kustannuksista on 27 %. VpL:n kuljetuspalvelujen nettokustannukset olivat 8,9 miljoonaa euroa, mikä on 5,7 prosenttia (defl.) vähemmän kuin viime vuonna. Kuljetuspalvelun kustannusten hillitsemiseksi

kiinnitettiin erityisesti huomiota palvelutarpeen arviointiin, vanhojen päätösten uudelleen arviointiin sekä väärinkäytösten seurantaan. Kuljetuspalvelujen kustannukset palvelua käyttänyttä asiakasta kohden olivat 2 547 euroa. Työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista oli Vantaalla 4,0 %.

Palveluasuminen on asiakaskohtaisesti kallein vammaispalvelulain palvelu. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaita oli Vantaalla 102 henkilöä vuonna 2016. Vantaalla palveluasumisen nettokustannukset olivat 5,2 miljoonaa euroa ja kustannus palveluasumisen asiakasta kohti 51 778 euroa. Palveluasumisen kokonaiskustannukset ovat 24,8 % vammaispalvelulain mukaisten palvelujen koko-naiskustannuksista.

Kuusikon tasolla henkilökohtaisen avun kustannukset muodostivat suurimman yksittäisen kustannuserän vammaispalvelujen palvelurakenteessa (38,7 %), mikä on seurausta asiakasmäärän jatkuvasta kasvusta. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä on Kuusikon tasolla kasvanut 57,7 % viimeisen viiden vuoden aikana. Henkilökohtaisten avustajien osuus Vantaan vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista oli 28,5 %. Henkilökohtaisia avustajatoimintapalveluja käyttäneitä asiakkaita oli vuonna 2015 Vantaalla 638, mikä on 4,8 % enemmän kuin vuonna 2015. Kuusikon tasolla henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvoi 8,5 prosentilla.

Henkilökohtaisten avustajien nettokustannukset olivat Vantaalla kuusi miljoonaa euroa ja laskivat 2,3 % vuodesta 2015. Vantaa on panostanut sosiaalihuoltolain mukaiseen tukihenkilötoimintaan ja perhehoitolain mukaiseen toimeksiantosopimussuhteisen perhehoitoon. Erityisesti lyhytkestoinen perhehoito on osoittautunut tärkeäksi perheen jaksamisen tukimuodoksi ja omaishoitajan vapaan mahdollistajaksi tilanteissa, joissa ei ole löytynyt omaishoitolain mukaista sijaishoitajaa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 6.11.2017 § 17

Va. vanhus- ja vammaispalvelujohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Kuuden suurimman kaupungin kehitysvammahuollon ja vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2016

Täytäntöönpano: -

Muutoksenhakuohje: 5. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

vs. vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja Minna Lahnalampi-Lahtinen, puh. 09 8392 0028

vs. palvelupäällikkö Nina Linja, puh. 050 302 5195

palvelupäällikkö Päivi Keskinen, puh. 050 314 5629

Sähköpostit ovat muodossa etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi